

Warszawa, 8 listopada 2018 r.

PROTOKÓŁ
z VII posiedzenia Polskiej Rady Języka Migowego

Siódme posiedzenie Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji odbyło się w dniu 8 listopada 2018 r. w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, ul. Nowogrodzka 1/3/5, w Warszawie. Rozpoczęcie posiedzenia planowane było na godz. 11.30. Posiedzenie rozpoczęło się o godzinie 11:00.

Do czasu rozpoczęcia posiedzenia nie wpłynęło od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgłoszenie Jego przedstawiciela do Polskiej Rady Języka Migowego drugiej kadencji.

Zgodnie z listą obecności, stanowiącą zał. nr 1 do protokołu, w posiedzeniu wzięli udział następujący członkowie Rady:

- Bartosz Czyczyn (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych),
- Grzegorz Piątkowski (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego)
- Bolesław Cieślík (Ministerstwo Sprawiedliwości),
- Adam Pietrasiewicz (Ministerstwo Cyfryzacji),
- dr Małgorzata Czajkowska-Kisil (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Monika Ingot-Werner (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- dr Paweł Rutkowski (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Małgorzata Talipska (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Maciej Pilecki (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- dr Aleksandra Borowicz (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących),
- Grzegorz Kozłowski (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących)
- Kajetana Maciejka-Roczan (przedstawiciel środowiska osób niesłyszących)

oraz:

- Pani Małgorzata Wenek – specjalista w Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,

Wszystkie osoby obecne na posiedzeniu podpisały listę obecności.

Posiedzenie na język migowy tłumaczyła p. Mariola Kozłowska-Nowak

Ad. 1.

Pani Przewodnicząca powitała obecnych, sprawdziła kworum i przedstawiła proponowany porządek obrad. Z powodu małej ilości członków Rady nie uzyskano kworum.

Ustalono następujący porządek obrad.

1. Zatwierdzenie porządku obrad;
2. Przedstawienie i omówienie propozycji rekomendacji, dotyczącej dostępności szkolnictwa wyższego i nauki;
3. Dyskusja i wypracowanie ewentualnych rekomendacji w przedmiocie dofinansowania do kursów języka polskiego dla osób uprawnionych;
4. Przedstawienie informacji przez Przewodniczących trzech zespołów problemowych ds. do opracowania minimów programowych i zakresów egzaminów dla dwóch stopni specjalizacji tłumacza polskiego języka migowego, tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych oraz transliteratora fonogestowego o etapie prac;
5. Sprawy różne;
6. Zakończenie obrad.

Na wstępie posiedzenia pojawiały się głosy, iż warto poruszyć w trakcie posiedzenia PRJM sprawę programu telewizyjnego pt. Spotkania w świecie ciszy. Pani Przewodnicząca powiedziała, że jeśli pozostali członkowie Rady wyrażą taką potrzebę, to nie widzi przeciwskażeń, aby porozmawiać na ten temat w ramach spraw różnych.

Ad. 2.

Na drugim posiedzeniu członkowie rady dokonali analizy sytuacji dostępu do szkolnictwa wyższego osób głuchych. Od tamtego momentu zmieniła się ustawa. Wcześniej w ustawie istniał zapis, że osoby niepełnosprawne muszą mieć dostęp do procesu kształcenia i mogą brać udział w badaniach naukowych. W obecnej chwili w opinii Pani Przewodniczącej ten zapis wygląda nieco inaczej, lepiej ponieważ dodano punkt mówiący o rekrutacji, o dostosowaniu do potrzeb osoby niepełnosprawnej asystenta czy tłumacza, transliteratora fonogestowego. Znowelizowana ustawa o szkolnictwie wyższym to wszystko udostępniła po to by student głuchy czy niewidomy mógł mieć warunki dostosowane do jego indywidualnych potrzeb. Zapis dot. finansowania studentów oraz pracowników niepełnosprawnych powinien zostać zmieniony. Także proces kształcenia jest pojęciem ogólnym stąd osoby niepełnosprawne nie mają tożsamyh warunków uczestnictwa na równi ze sprawnymi studentami w kołach naukowych czy samorządach studenckich.

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil oraz **Pan Grzegorz Kozłowski** zwrócili uwagę by w zapisach dotyczących osób niepełnosprawnych położyć nacisk na osoby z problemami komunikacyjnymi bo do takich celów została powołana rada. Następnie została odczytana Uchwała Polskiej Rady Języka Migowego w sprawie rekomendacji zmian w przepisach dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki. **Pan Adam Pietrasiewicz** zasygnalizował, że jako pracujący przy nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym spodziewałby się w uchwale wypracowanej przez Radę konkretnych rozwiązań, które ustawodawca mógłby wykorzystać w dalszym procesie legislacji ustawy. Zwrócił uwagę by przy wypracowaniu konkretnych rozwiązań wziąć pod uwagę koszty finansowe potrzebne do realizacji tych rozwiązań.

Pani Przewodnicząca zaproponowała napisać punkty, które by pokazywały różnego rodzaju wsparcie. Takim wsparciem mógł by być tłumacz języka migowego, fonogesty oraz inne rozwiązania, które dadzą możliwość pełnego skorzystania z procesu kształcenia z uwzględnieniem miejsca, w których to wsparcie będzie realizowane. Pani Przewodnicząca proponując zapisy zwróciła uwagę by uczelnie wyższe miały otwartą drogę do wspierania pełnych możliwości osób z niepełnosprawnościami, w tym osób głuchych. Ważne by same osoby niepełnosprawne mogły korzystać z takiego wsparcia jakie jest im konkretnie potrzebne.

Pani Aleksandra Borowicz powiedziała, że jest jak najbardziej za tym by poszerzać możliwości aktywności osób niepełnosprawnych w procesie kształcenia i życia akademickiego. Zwróciła też uwagę aby dofinansowanie na uczelniach na rzecz osób niepełnosprawnych było różnicowane na wiele celów, nie tylko na likwidowanie barier architektonicznych.

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil zaznaczyła, że Rada powinna się skupić na wymaganiach i potrzebach osób niesłyszących, niedosłyszących czy głuchoniewidomych i je określić, a każda uczelnia w zależności od potrzeb swoich studentów zdecyduje, z których udogodnień skorzysta.

Pani Przewodnicząca powiedziała, że obecny stan faktyczny wskazuje na brak przepisów w zakresie programu kształcenia języka polskiego, PJM dlatego trzeba stwierdzić jakie są potrzeby i to zmienić. Dla osób głuchych takie kursy języka polskiego są potrzebne, a skala tego jest duża. Pani Przewodnicząca zadała pytanie członkom Rady czy będą podejmowane jakieś prace by ten stan zmienić?

Ad. 3

Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil zwróciła uwagę, że społeczeństwo nie jest świadome, że język polski dla osób głuchych jest językiem obcym i osoby niesłyszące mają trudność z dostępem do języka polskiego. Wyraziła wątpliwość czy wpisanie do ustawy języka polskiego jako obcego ten problem rozwiąże?

Pani Przewodnicząca zaproponowała zapisanie w ustawie żeby osoby głuche mogły się starać o dofinansowanie kursów języka polskiego tak, jak osoby uprawnione korzystają z kursu PJM, SJM, SKOGN. Pani Aleksandra Borowicz była za tym by napisać odrębną ustawę w tym temacie natomiast Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil była zdecydowanie przeciw. Zaproponowała by napisać rekomendacje zmieniające zapisy ustawy wraz z wyjaśnieniem dlaczego osoby głuche w celu poprawy swojej komunikacji z otaczającym społeczeństwem powinny się uczyć języka polskiego i podjąć uchwałę w tej sprawie. Pani Przewodnicząca poprosiła o uwagi do 19 listopada drogą mailową.

Ad. 4

Następnie **Pani Przewodnicząca** zaproponowała przedstawienie informacji odnośnie prac w zespołach problemowych przez ich Przewodniczących. Do zabrania głosu została wskazana **Pani Małgorzata Czajkowska-Kisil**, która powiedziała że został przedstawiony projekt do konsultacji członkom zespołu i po spotkaniu Rady będą wypracowane końcowe wnioski w zakresie minimów programowych i zakresów egzaminów dla dwóch stopni specjalizacji polskiego języka migowego.

Kolejną osobą poproszoną o sprawozdanie z działania zespołu był **Pan Grzegorz Kozłowski**, który powiedział, że gotowe rekomendacje dotyczące minimów programowych i zakresów egzaminów dla dwóch stopni specjalizacji tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych będą gotowe do 13 grudnia.

Pani Aleksandra Borowicz z zespołu dotyczącego opracowania minimów programowych i zakresów egzaminów dla dwóch stopni specjalizacji transliteratora fonogestowego poinformowała, że Polskie Stowarzyszenie Fonogestów ma opracowane minima programowe wszystkich trzech stopni (podstawowy, instruktorski i mistrzowski), wytyczne dot. egzaminowania i certyfikowania oraz wymagań zarówno części teoretycznej i praktycznej egzaminów. Przewodnicząca zespołu zadeklarowała, że członkowie Rady dostaną mailowo materiały 30 listopada.

Jednocześnie **Pani Przewodnicząca** przekazała informację, że do 13 grudnia nastąpi przedstawienie wszystkich rekomendacji dotyczących egzaminowania i procesu certyfikacji przyczyniających się do zmian obecnego rozporządzenia.

Ad. 5

Brak wniosków w zakresie spraw różnych.

Ad. 6

Na zakończenie obrad ustalono, że następne posiedzenie odbędzie się w dniu 13 grudnia 2018 r. o godz. 11:00.

Protokolant

Małgorzata Wenek

Przewodniczący Rady

